

Νίκος Σγουρινάκης
Λογιστής Φοροτεχνικός

Ορέστης Βλησμάς
Διδάκτωρ Λογιστικής, Ε.Δι.Π., ΟΠΑ

Βαγγέλης Μιχελινάκης
Λογιστής Φοροτεχνικός

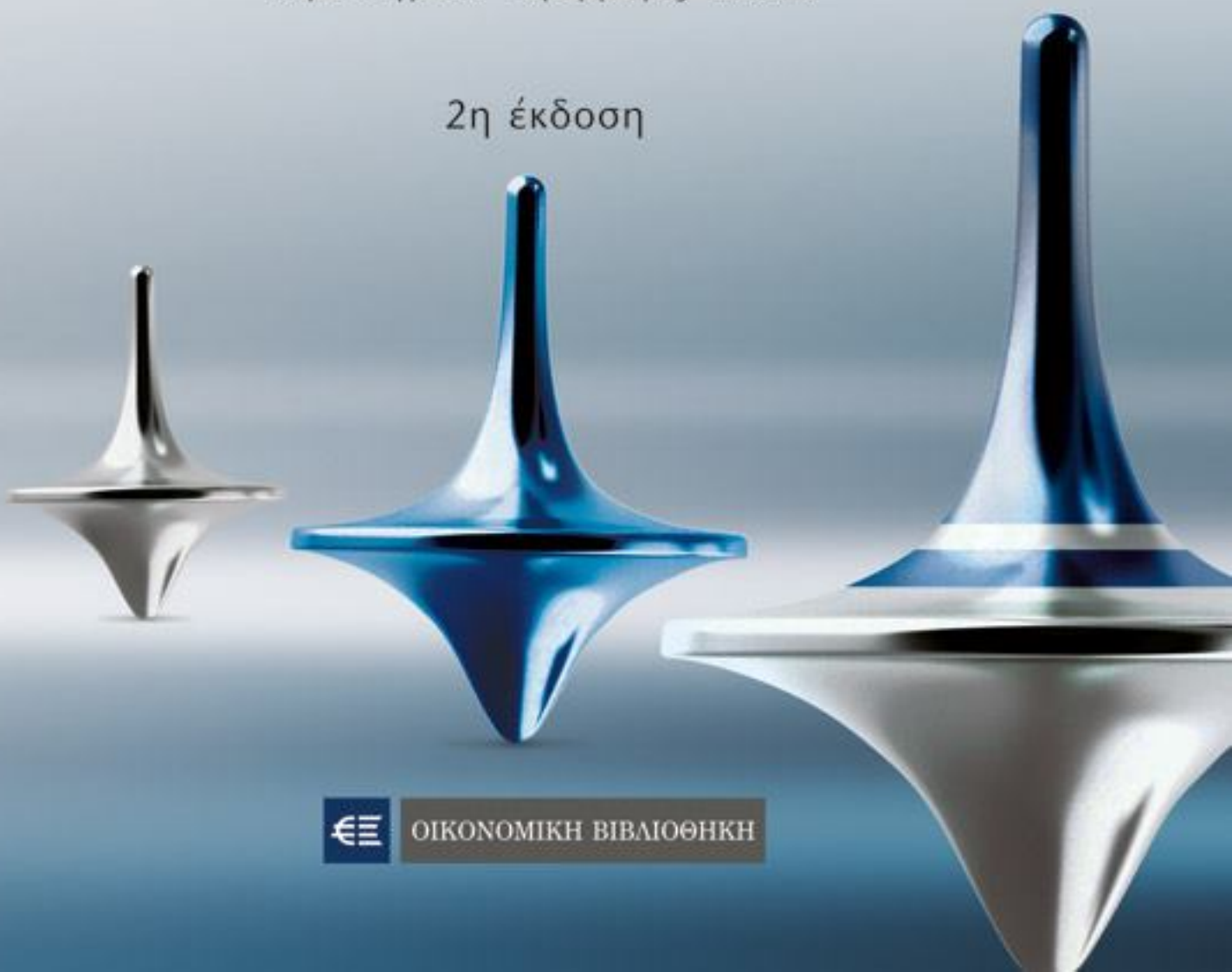
Βασίλειος-Χρήστος Ναούμ
Διδάκτωρ Λογιστικής, ΟΠΑ

Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

Ερμηνευτική προσέγγιση & παραδείγματα

Λογιστικά βιβλία και στοιχεία
Κανόνες επιμέτρησης - αποτίμησης
Χρηματοοικονομικές καταστάσεις
Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν 4308/2014
Παραδείγματα - Εφαρμογές - Σχόλια

2η έκδοση

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα
Ερμηνευτική προσέγγιση & παραδείγματα
Ν. Σγουρινάκης, Β. Μιχελινάκης, Ορ. Βλψομάς, Β.-Χρ. Ναούμ

ISBN 978-960-562-524-5

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοανατύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επιστημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρέχουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδεμία δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημία τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director: Γιάννης Μαμαλούκος
Υπεύθυνος Παραγωγής: Ανδρέας Μενούνος
Φωτοστοιχειοθεσία: Γιάννης Δεδούσης
Παραγωγή: NB Production ΓΔ020316Μ23

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαυρομιάλη 23, 106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org
Αθήνα: Μαυρομιάλη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521
Πειραιάς: Φίλωνος 107-109, 185 36 • Τηλ: 210 4184 212
Πάτρα: Κανάρη 15, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600
Θεσ/νίκη: Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

member of Europe's 500
dynamic entrepreneurs

Committed to excellence

© 2016, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΒΕ

Νίκος Σγουρινάκης
Λογιστής Φοροτεχνικός Α΄

Ορέστης Βλημάς
Διδάκτωρ Λογιστικής, Ε.Δι.Π.,
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Βαγγέλης Μιχελινάκης
Λογιστής Φοροτεχνικός Α΄

Βασίλειος-Χρήστος Ναούμ
Διδάκτωρ Λογιστικής,
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

Ερμηνευτική προσέγγιση & παραδείγματα

Λογιστικά βιβλία και στοιχεία
Κανόνες επιμέτρησης - αποτίμησης
Χρηματοοικονομικές καταστάσεις
Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν 4308/2014
Παραδείγματα - Εφαρμογές - Σχόλια

2η έκδοση

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Greek Accounting Standards Interpretation and applications

N. Sgourinakis, V. Mihelinakis, Or. Vlismas, V-Ch. Naoum

Abstract: It is an acknowledged fact, that the most important part of the legislation which refers to accounting and bookkeeping codes and practices of the last thirty years is Law No 4308/2014 (Greek Accounting Standards). The provisions of this Law, not only simplify the procedures related to the accounting and financial transactions of a company (codes for books and records, entry of accounting data, bookkeeping practices), but also modify the record entry design as well as the ways in which the financial statements are organized. In this work, attempts are made to interpret the new provisions under that particular law. The objective set, with regard to a first approach of this new philosophy, is to focus on the developments and the changes introduced by the new provisions in order to highlight the correlations, analogies, and of course the differences, beside the legislation that had been effective in the past.

ISBN 978-960-562-524-5

COPYRIGHT

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission of NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A., or as expressly permitted by law or under the terms agreed with the appropriate reprographic rights organisation. Enquiries concerning reproduction which may not be covered by the above should be addressed to NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. at the address below.

DISCLAIMER

The content of this work is intended for information purposes only and should not be treated as legal advice. The publication is necessarily of a general nature; NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. makes no claim as to the comprehensiveness or accuracy of the information provided; Information is not offered for the purpose of providing individualized legal advice. Professional advice should therefore be sought before any action is undertaken based on this publication. Use of this work does not create an attorney-client or any other relationship between the user and NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. or the legal professionals contributing to this publication.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

member of Europe's 500
dynamic entrepreneurs

Committed to excellence

© 2016, NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το 2015, ήταν το πρώτο έτος εφαρμογής των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων, ενώ το έτος 2016, είναι ομοίως, το πρώτο έτος κατάρτισης, σύνταξης και παρουσίασης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των οντοτήτων που έχουν την σχετική υποχρέωση, βάσει των διατάξεων του Ν 4308/2014, μετά την έγκριση των αρμοδίων οργάνων τους. Οφείλουμε να δεχθούμε ότι ο νόμος 4308/2014, με τον οποίο καθιερώνονται τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, ως νέα διαδικασία διαχείρισης των φορολογικών βιβλίων (αρχείων) και στοιχείων, αποτελεί άκρως σημαντικό νομοθέτημα στον χώρο του ελληνικού λογιστικού κανονιστικού πλαισίου, με σημαντικές επιδράσεις στον τρόπο λειτουργίας και οργάνωσης των λογιστικών εργασιών.

Με τις διατάξεις του ως άνω νόμου, απλουστεύονται και σε σημαντικό βαθμό εξομαλύνονται, ζητήματα που σχετίζονται με την λογιστική παρακολούθηση των πράξεων και συναλλαγών μίας επιχείρησης - οντότητας (*έκδοση στοιχείων, καταχώριση στα λογιστικά βιβλία και τρόποι τήρησης αυτών*), την επιμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, ενώ αλλάζει το σχέδιο λογαριασμών, αλλά και ο τρόπος κατάρτισης, κυρίως δε παρουσίασης, των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Ως προς το σχέδιο λογαριασμών επισημαίνεται, ότι μπορούν να διατηρηθούν οι κωδικοί του ΕΓΛΣ, πλην όμως θα πρέπει να ακολουθείται το περιεχόμενο και η νέα «φιλοσοφία» των ΕΛΠ, στο πλαίσιο της παρουσίασης μίας πραγματικής εικόνας της περιουσιακής κατάστασης της οντότητας.

Περαιτέρω, ο νόμος εισάγει γνωστές μεν λογιστικές έννοιες, στις οποίες ωστόσο, προσδίδεται διαφορετικό περιεχόμενο, σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς του ΕΓΛΣ και του ΚΦΑΣ - ΚΒΣ. Τέτοιες έννοιες, για παράδειγμα, είναι αυτές που αφορούν στα λογιστικά αρχεία (δηλαδή βιβλία, αλλά όχι μόνο), στα λογιστικά στοιχεία - τεκμήρια (δηλαδή τα παραστατικά), στο ηλεκτρονικό τιμολόγιο, αλλά και στο απλοποιημένο τιμολόγιο, στους κανόνες επιμέτρησης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων είτε στο ιστορικό κόστος, είτε στην εύλογη αξία τους, στην απομείωση, στις λογιστικές προβλέψεις κ.λπ.

Αξίζει να υπογραμμισθεί ότι, σε κάθε περίπτωση, οι αρχές της Λογιστικής δεν αλλάζουν. Το γνωστό λογιστικό κύκλωμα έχει εφαρμογή και εδώ. Η οντότητα θα πρέπει να καταγράφει τις συναλλαγές της που στοιχειοθετούν τα λογιστικά γεγονότα στα λογιστικά της βιβλία, υιοθετώντας ένα λογιστικό σύστημα, ήτοι, είτε το απλογραφικό, είτε το διπλογραφικό βάσει ενός σχεδίου λογαριασμών, το οποίο πράγματι, διακρίνεται για την ευελιξία του. Ακολουθώντας, θα πρέπει να εφαρμόσει τους κανόνες αποτίμησης (επιμέτρηση),

όπου είναι αναγκαίο για την κατ' αξίαν καταγραφή της περιουσίας και του ύψους των υποχρεώσεών της. Στη συνέχεια, θα ολοκληρωθεί η διαδικασία προσδιορισμού του αποτελέσματος της περιόδου αναφοράς (δηλαδή της λογιστικής χρήσης) και η κατάρτιση των λογιστικών (χρηματοοικονομικών) καταστάσεων, με στόχο να προκύψουν αλλά και να διεκπεραιωθούν, οι φορολογικές υποχρεώσεις της οντότητας. Επιπλέον, μέσω των καταστάσεων, θα δοθούν οικονομικές πληροφορίες που στοχεύουν στην εύλογη παρουσίαση της οικονομικής θέσης και απόδοσης, στους έχοντες συναλλακτική ή επενδυτική σχέση με την οντότητα (φορείς και οικονομικό περιβάλλον).

Το κύριο χαρακτηριστικό των νέων διατάξεων, είναι ότι η ίδια οντότητα, μέσω των εκπροσώπων - διαχειριστών της, αναλαμβάνει «*πρωτοβουλίες*» για την καταγραφή του λογιστικού έργου, έχοντας την αποκλειστική ευθύνη για τις ενέργειές της, ως προς την δυνατότητα εξακρίβωσης της νομιμότητας αυτών, έναντι της αρμόδιας, κατά περίπτωση, ελεγκτικής αρχής.

Στο ανά χείρας έργο, επιχειρείται μια εξαντλητική ερμηνευτική προσέγγιση των νέων διατάξεων του νόμου, με την παράθεση εφαρμογών και παραδειγμάτων, βάσει απλογραφικού ή διπλογραφικού πλαισίου. Η δομή της ύλης προσαρμόστηκε στη σειρά των κεφαλαίων του νόμου. Κάθε κεφάλαιο περιλαμβάνει πρώτα τις σχετικές διατάξεις του κωδικοποιημένου νόμου (άρθρα) και ακολουθεί η ερμηνεία και τα παραδείγματα - εφαρμογές. Για λόγους πληρότητας, όπως και κατά την πρώτη έκδοση, θεωρήθηκε σκόπιμο να περιληφθούν στην ύλη και τα Παραρτήματα του νόμου (*Ορισμοί, Σχέδιο λογαριασμών, Χρηματοοικονομικές καταστάσεις, Σύνδεση του σχεδίου λογαριασμών με τα κονδύλια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων*), με ορισμένες διευκρινίσεις και σημειώσεις όπου θεωρείται αναγκαίο.

Από την πλευρά μας, στο πλαίσιο της συγγραφικής ομάδας, καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε να καταστεί εφικτή μία αναλυτική παρουσίαση, αλλά και βασική προσέγγιση στις νέες διατάξεις για την λογιστική οργάνωση και λειτουργία των τμημάτων των λογιστηρίων των οντοτήτων, όπως αυτές εφαρμόζονται από 1/1/2015.

Ιδιαίτερως ευχαριστούμε όσους ασχολήθηκαν με την επιμέλεια, τις διορθώσεις και την τεχνική επεξεργασία των κειμένων.

Αθήνα, Μάρτιος 2016

**Ν. Σγουρινάκης, Β. Μιχελινάκης,
Ορ. Βλησμάς, Β.-Χρ. Ναούμ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	V
---------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Πεδίο εφαρμογής και κατηγορίες οντοτήτων βάσει μεγέθους

[B. Μιχελινάκης]

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Άρθρο 1. — Πεδίο εφαρμογής	17
Άρθρο 2. — Καθορισμός μεγέθους οντοτήτων.....	19

ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. Γενικά.....	21
2. Κατηγορίες μεγέθους.....	22
2.1. ΟΜΑΔΑ I - Οντότητες για τις οποίες ισχύει η 2014/34/ΕΕ.....	23
2.2. ΟΜΑΔΑ II - Οντότητες εκτός της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2014/34/ΕΕ (παρ. 2γ, άρθρου 1 του Ν 4308/2014).....	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Λογιστικά αρχεία: Τα νέα λογιστικά βιβλία

[B. Μιχελινάκης]

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Άρθρο 3. — Λογιστικό σύστημα και βασικά λογιστικά αρχεία	31
Άρθρο 4. — Άλλα λογιστικά αρχεία	32
Άρθρο 5. — Διασφάλιση αξιοπιστίας λογιστικού συστήματος	33
Άρθρο 6. — Χρόνος ενημέρωσης λογιστικών αρχείων	36
Άρθρο 7. — Διαφύλαξη λογιστικών αρχείων.....	36

ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. Λογιστικά αρχεία	
1.1. Ορισμός - περιεχόμενο.....	37
1.2. Λογιστική και φορολογική βάση.....	39
2. Απλογραφικά βιβλία	
2.1. Περιεχόμενο.....	44
3. Διπλογραφικά βιβλία	
3.1. Υπόχρεοι.....	46
3.2. Τρόπος τήρησης.....	47
4. Λοιπά λογιστικά αρχεία	
4.1. Γενικά.....	48
4.2. Το Μητρώο Παγίων	49
4.3. Το αρχείο αποθεμάτων.....	50
4.3.1. Η μέθοδος της λιανικής τιμής (retail method).....	51
4.3.2. Οι προσεγγιστικές τεχνικές σε παρεμφερή αποθέματα	51
4.3.3. Απαλλαγές από την τήρηση αρχείου αποθεμάτων	52
5. Στοιχεία ή τεκμήρια	
5.1. Γενικά.....	55
5.2. Στοιχεία διακίνησης αποθεμάτων	56
5.2.1. Τεκμηρίωση της διακίνησης με την έκδοση παραστατικού διακίνησης	57
5.2.2. Υποχρεωτικό περιεχόμενο του παραστατικού διακίνησης.....	58
5.2.3. Τήρηση αρχείου ποσοτικής διακίνησης αποθεμάτων	59
6. Χρόνος ενημέρωσης και διαφύλαξης των λογιστικών αρχείων	62

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Παραστατικά πωλήσεων - Τιμολόγια και αποδείξεις

[B. Μιχελινάκης]

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Άρθρο 8. — Τιμολόγιο πώλησης.....	63
Άρθρο 9. — Περιεχόμενο τιμολογίου.....	64
Άρθρο 10. — Απλοποιημένο τιμολόγιο και συγκεντρωτικό τιμολόγιο	65

Άρθρο 11. — Χρόνος έκδοσης τιμολογίου	66
Άρθρο 12. — Εκδιδόμενα στοιχεία για λιανική πώληση αγαθών ή υπηρεσιών	66
Άρθρο 13. — Χρόνος έκδοσης στοιχείων λιανικής πώλησης.....	68
Άρθρο 14. — Ηλεκτρονικό τιμολόγιο	68
Άρθρο 15. — Αυθεντικότητα του τιμολογίου	69

ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. Τα στοιχεία πωλήσεων

1.1. Τιμολόγιο.....	70
1.2. Απλοποιημένο τιμολόγιο.....	71
1.3. Χρόνος έκδοσης τιμολογίου	72
1.4. Παρατηρήσεις σχετικά με το τιμολόγιο	74
1.5. Αποδείξεις λιανικών συναλλαγών	78
1.6. Απαλλαγές από την έκδοση στοιχείων	84
1.7. Αυθεντικότητα του τιμολογίου	85

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Αρχές σύνταξης χρηματοοικονομικών καταστάσεων

[B. Μιχελινάκης]

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Άρθρο 16. — Ορισμός των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.....	87
Άρθρο 17. — Γενικές αρχές σύνταξης χρηματοοικονομικών καταστάσεων	88

ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. Εισαγωγή	90
2. Ανάλυση της αρχής του δεδουλευμένου	97
2.1. Διπλογραφικά βιβλία	98
2.2. Απλογραφικά βιβλία	105
2.2.1. Χρονική τακτοποίηση εξόδου.....	105
2.2.2. Χρονική τακτοποίηση εσόδου	106

3. Το προσάρτημα (σημειώσεις).....	107
3.1. Μικρές οντότητες	108
3.2. Μεγάλες και μεσαίες οντότητες.....	110
4. Εργασίες κλεισίματος και κατάρτισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων	110
4.1. Η εφαρμογή της αρχής του δεδουλευμένου	111
4.1.1. Η εφαρμογή της αρχής του δεδουλευμένου στις οντότητες με απλογραφικά βιβλία ...	112
4.1.2. Η εφαρμογή της αρχής του δεδουλευμένου στις οντότητες με διπλογραφικά βιβλία..	116
4.2. Η απογραφή και η επιμέτρησή της	120
4.2.1. Η απογραφή οντοτήτων με απλογραφικά βιβλία	120
4.2.2. Η απογραφή οντοτήτων με διπλογραφικά βιβλία	122
4.3. Αρχείο ενσώματων και άυλων πάγιων περιουσιακών στοιχείων	124
4.3.1. Αρχείο ενσώματων και άυλων πάγιων περιουσιακών στοιχείων οντοτήτων με απλογραφικά βιβλία	125
4.3.2. Αρχείο ενσώματων και άυλων πάγιων περιουσιακών στοιχείων οντοτήτων με διπλογραφικά βιβλία	127
4.4. Επιμέτρηση λοιπών περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων και υποχρεώσεων	133
4.4.1. Προβλέψεις	133
4.4.2. Επιμέτρηση Χρηματοοικονομικών Στοιχείων.....	135
4.4.3. Επιμέτρηση υποχρεώσεων	137
4.4.4. Αναγνώριση κρατικών ενισχύσεων - επιχορηγήσεων	137
4.5. Η κατάρτιση της φορολογικής βάσης	138
4.5.1. Η κατάρτιση της φορολογικής βάσης στα απλογραφικά βιβλία.....	139
4.5.2. Η κατάρτιση της φορολογικής βάσης στα διπλογραφικά βιβλία.....	140
4.6. Η κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων και οι εγγραφές κλεισίματος.....	144
4.6.1. Η κατάσταση αποτελεσμάτων στα απλογραφικά βιβλία	144
4.6.2. Οι οικονομικές καταστάσεις στα διπλογραφικά βιβλία.....	151

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Κανόνες επιμέτρησης - Τρόποι αποτίμησης περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων και υποχρεώσεων

[N. Σγουρινάκης]

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Άρθρο 18. — Ενσώματα και άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία	165
Άρθρο 19. — Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	168

Άρθρο 20. — Επιμέτρηση αποθεμάτων και υπηρεσιών	169
Άρθρο 21. — Προκαταβολές δαπανών και λοιπά μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία.....	169
Άρθρο 22. — Υποχρεώσεις	170
Άρθρο 23. — Κρατικές επιχορηγήσεις και αναβαλλόμενοι φόροι	171
Άρθρο 24. — Επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων στην εύλογη αξία	171
Άρθρο 25. — Στοιχεία της κατάστασης αποτελεσμάτων	175
Άρθρο 26. — Στοιχεία της καθαρής θέσης.....	176
Άρθρο 27. — Συναλλαγές και στοιχεία σε ξένο νόμισμα	177
Άρθρο 28. — Μεταβολές λογιστικών πολιτικών και εκτιμήσεων και διόρθωση λαθών	178

ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. Γενικά.....	179
2. Ενσώματα και άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία	180
2.1. Αποσβέσεις και απομείωση παγίων	182
2.2. Χρηματοδοτική μίσθωση	189
2.3. Λειτουργική μίσθωση (κανονική μίσθωση)	200
2.4. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	201
2.5. Επιμέτρηση (αποτίμηση) αποθεμάτων και υπηρεσιών.....	203
2.6. Ανάλυση των κανόνων επιμέτρησης των αποθεμάτων	205
2.7. Προκαταβολές δαπανών και λοιπά μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	208
2.8. Αποτίμηση υποχρεώσεων	208
2.9. Κρατικές επιχορηγήσεις	215
2.10. Αναβαλλόμενοι φόροι	215
2.11. Επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων στην εύλογη αξία.....	216
3. Στοιχεία της κατάστασης αποτελεσμάτων, σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα	
3.1. Γενικά.....	222
3.2. Έξοδα κατά λειτουργικό προορισμό.....	223
3.3. Έξοδα κατ' είδος	225
3.4. Άσκηση εφαρμογής.....	225
4. Στοιχεία της καθαρής θέσης	236

5. Συναλλαγές και στοιχεία σε ξένο νόμισμα	
5.1. Συναλλαγματική ισοτιμία.....	237
5.2. Συναλλαγματικές διαφορές νομισματικών στοιχείων.....	238
5.3. Επιμέτρηση στην εύλογη αξία (Μη νομισματικά περιουσιακά στοιχεία).....	238

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Προσάρτημα (σημειώσεις) - Απαλλαγές και απλοποιήσεις

[Ν. Σγουρινάκης]

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Άρθρο 29. — Προσάρτημα (σημειώσεις) επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων	239
Άρθρο 30. — Απλοποιήσεις και απαλλαγές	243

ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. Γενικά για το προσάρτημα.....	247
2. Πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο Προσάρτημα.....	249
3. Πληροφορίες που αφορούν την κατάσταση Χρηματοροών για χρησιμοποίηση στο Προσάρτημα (Σημειώσεις)	258
4. Απλοποιήσεις και απαλλαγές (άρθρο 30)	267

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις

[Ορ. Βλησμάς, Β.-Χρ. Ναούμ]

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Άρθρο 31. — Κατηγοριοποίηση οντοτήτων και ομίλων για σκοπούς ενοποίησης	271
Άρθρο 32. — Προϋποθέσεις υποχρεωτικής ενοποίησης	272
Άρθρο 33. — Κατηγορίες οντοτήτων που απαλλάσσονται από ενοποίηση.....	273

Άρθρο 34. — Κανόνες κατάρτισης ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων	276
Άρθρο 35. — Μέθοδος της καθαρής θέσης για συγγενείς και κοινοπραξίες.....	278
Άρθρο 36. — Σημειώσεις των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.....	278

ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. Εισαγωγή	281
2. Το λογιστικό πρόβλημα	281
3. Η έννοια του ελέγχου	
3.1. Κυρίαρχος έλεγχος και θυγατρικές λογιστικές οντότητες	284
3.2. Ουσιώδης επιρροή και συγγενείς λογιστικές οντότητες	287
3.3. Κοινοπραξίες, κοινές δραστηριότητες και συμμετοχικοί τίτλοι	287
4. Κατηγοριοποίηση οντοτήτων και ομίλων για σκοπούς ενοποίησης	289
5. Οντότητες υπόχρεες και απαλλασσόμενες για την κατάρτιση ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων	292
6. Η παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις	298
7. Κατάρτιση ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων	302
7.1. Θυγατρικές λογιστικές οντότητες.....	303
7.2. Συγγενείς και κοινοπραξίες	316
7.3. Κοινές δραστηριότητες.....	320
8. Αναγκαίες γνωστοποιήσεις	320

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Πρώτη εφαρμογή και μεταβατικές διατάξεις

[N. Σγουρινάκης]

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Άρθρο 37. — Πρώτη εφαρμογή.....	323
Άρθρο 38. — Καταργούμενες και τροποποιούμενες διατάξεις	324

Άρθρο 39. — Ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων.....	326
Άρθρο 40. — Μεταβατικές διατάξεις	326
Άρθρο 44. — Έναρξη ισχύος.....	326

ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. Έναρξη ισχύος των διατάξεων	327
2. Αναδρομική προσαρμογή των στοιχείων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων	328
3. Απογραφή έναρξης	329
4. Ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (μεταβατική διάταξη)	330
5. Καταργούμενοι νόμοι και διατάξεις	330
6. Παραπομπές.....	332
7. Σημαντική μεταβατική διάταξη (παρ. 6, άρθρου 38, Ν 4308/2014)	332
8. Ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων (άρθρο 39).....	333

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Ορισμοί

1. Γενικά.....	335
2. Γλωσσάριο	337

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Υποδείγματα Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Υπόδειγμα Β.1.1 Ισολογισμός - Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις
(χρηματοοικονομικά στοιχεία στο κόστος κτήσης)

Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης.....	360
---	-----

Υπόδειγμα Β.1.2 Ισολογισμός - Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις (χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία) Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης.....	363
Υπόδειγμα Β.2.1 Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατά λειτουργία - Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις.....	366
Υπόδειγμα Β.2.2 Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατ' είδος - Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις.....	367
Υπόδειγμα Β.3 Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης περιόδου - Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις.....	368
Υπόδειγμα Β.4 Κατάσταση Χρηματοροών - Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις (έμμεση μέθοδος)	369
Υπόδειγμα Β.5 Ισολογισμός πολύ μικρών οντοτήτων	370
Υπόδειγμα Β.6 Κατάσταση Αποτελεσμάτων για πολύ μικρές οντότητες.....	371
Υπόδειγμα Β.7.1 Ισολογισμός - Ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (χρηματοοικονομικά στοιχεία στο κόστος).....	371
Υπόδειγμα Β.7.2 Ισολογισμός - Ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία).....	374
Υπόδειγμα Β.8.1 Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατά λειτουργία - Ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.....	377
Υπόδειγμα Β.8.2 Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατ' είδος - Ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.....	378
Υπόδειγμα Β.9 Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης - Ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.....	379
Υπόδειγμα Β.10 Κατάσταση Χρηματοροών - Ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (έμμεση μέθοδος)	380
Υπόδειγμα Β.11 Ισολογισμός οργανισμών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), Ν 4099/2012 - Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης	381
Υπόδειγμα Β.12 Κατάσταση εξέλιξης των καθαρών περιουσιακών στοιχείων περιόδου, οργανισμών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), Ν 4099/2012.....	382

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Σχέδιο λογαριασμών

1. Ομάδες Λογαριασμών	384
2. Ανάλυση λογαριασμού ΦΠΑ με το νέο σχέδιο λογαριασμών	396

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Σύνδεση σχεδίου λογαριασμών με χρηματοοικονομικές καταστάσεις ...399

I. Χρηματοοικονομικά στοιχεία στο κόστος

Πίνακας Δ.1: Σύνδεση με το Υπόδειγμα Β.1.1.	400
--	-----

II. Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία

Πίνακας Δ.2: Σύνδεση με το Υπόδειγμα Β.1.2.	405
--	-----

III. Καταστάσεις αποτελεσμάτων

Πίνακας Δ.3: Σύνδεση με το Υπόδειγμα Β.2.1.	409
--	-----

Πίνακας Δ.4: Σύνδεση με το Υπόδειγμα Β.2.2.	411
--	-----

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	415
----------------------------	-----

το δικαίωμα να γίνει κύριος αυτού του στοιχείου, αναλόγως με τους όρους της συμφωνίας. Επισημαίνεται ότι η χρηματοδοτική μίσθωση καταρτίζεται πάντα εγγράφως.

Από την άλλη πλευρά, ο ΚΦΕ, στο ως άνω άρθρο 24⁴, παρ. 2, χρησιμοποιώντας την «*χρηματοοικονομική μίσθωση*», περιγράφει τον όρο αυτόν ως «*οποιαδήποτε προφορική ή έγγραφη σύμβαση με την οποία ο εκμισθωτής, δηλαδή ο ιδιοκτήτης του περιουσιακού στοιχείου, υποχρεούται έναντι μισθώματος να παραχωρεί στον μισθωτή την χρήση του, εφόσον όμως πληρούνται κάποια κριτήρια*». Υπό την έννοια αυτή, όπως θα εξετάσουμε παρακάτω αυτά τα κριτήρια, ο ΚΦΕ εξειδικεύει την χρηματοδοτική μίσθωση και την περιορίζει σε συγκεκριμένο πλαίσιο. Ο φορολογικός νομοθέτης δηλαδή, θέτει κάποιες προϋποθέσεις προκειμένου να έχει το δικαίωμα ο μισθωτής να διενεργήσει αποσβέσεις επί του περιουσιακού στοιχείου που εκμεταλλεύεται με αυτόν τον τρόπο.

(δ) Οι φορολογικές αποσβέσεις

Όπως είναι γνωστό, κατά τον προσδιορισμό των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα, υπολογίζονται, βάσει των οριζόμενων στο άρθρο 24 του ΚΦΕ (Ν 4172/2013) οι φορολογικές αποσβέσεις των παγίων⁵ στοιχείων του ενεργητικού και ακολούθως, τα ποσά τους εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της οντότητας, προκειμένου να προσδιοριστούν τα αποτελέσματα της περιόδου αναφοράς. Η έκπτωση των φορολογικών αποσβέσεων από τα ακαθάριστα έσοδα, διενεργείται από την οντότητα που έχει την κυριότητα των αποσβέσιμων στοιχείων. Ωστόσο, στη σχετική διάταξη αναφέρεται, ότι το δικαίωμα έκπτωσης των φορολογικών αποσβέσεων έχει ο μισθωτής, μη κύριος του πάγιου περιουσιακού στοιχείου, εφόσον το εκμεταλλεύεται στο πλαίσιο *χρηματοοικονομικής μίσθωσης*. Όπως ήδη αναφέρθηκε στην προηγούμενη παράγραφο, για σκοπούς ΚΦΕ, ο όρος «*χρηματοοικονομική μίσθωση*» σημαίνει οποιαδήποτε *προφορική ή έγγραφη σύμβαση με την οποία ο εκμισθωτής, δηλαδή ο ιδιοκτήτης του περιουσιακού στοιχείου, υποχρεούται έναντι μισθώματος να παραχωρεί στον μισθωτή την εκμετάλλευση της χρήσης του, ο οποίος θα διενεργεί και τις αποσβέσεις, με την προϋπόθεση όμως ότι πρέπει να ικανοποιούνται κάποια κριτήρια*. Τα κριτήρια θα αναλυθούν αμέσως μετά.

Κατά την γνώμη μας, ο νομοθέτης, όπως έχει αποσαφηνισθεί από την Διοίκηση (Πολ. 1073/2015), δεν ασχολείται με τον τύπο της μίσθωσης. Η ως άνω Πολ. αναφέρει συ-

4. Σημείωση: Σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 18 του παρόντος νόμου: «*Για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα (σ.σ.: εννοεί του ΚΦΕ), η παράγραφος 2 του άρθρου 24 τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2019*».

5. Στον νόμο αναφέρεται η φράση: «*...των στοιχείων του ενεργητικού*». Κατά την γνώμη μου πρόκειται για ισοδύναμη της φράσης: «*των πάγιων περιουσιακών στοιχείων ή πάγιων στοιχείων του ενεργητικού*», ήτοι των στοιχείων που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν κατά τρόπο διαρκή και πάντως πέραν της μιας διαχειριστικής περιόδου.

γκεκριμένα: «*επισημαίνεται ότι μία σύμβαση θα χαρακτηρίζεται ως χρηματοοικονομική για φορολογικούς σκοπούς με βάση τα αναφερόμενα κριτήρια, ανεξαρτήτως του νομικού τύπου της σύμβασης*».

Άρα, για να είναι χρηματοοικονομική η σύμβαση, πρέπει να ισχύει ένα από τα παρακάτω κριτήρια. Σημειώνεται ότι τα κριτήρια **δεν είναι σωρευτικά** αλλά αρκεί έστω και ένα για να ισχύσει η διάταξη. Άρα, πρέπει να ελέγχονται όλα:

1. Η κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου περιέρχεται στον μισθωτή με τη λήξη του χρόνου της μίσθωσης.
2. Η σύμβαση της μίσθωσης περιλαμβάνει όρο συμφέρουσας προσφοράς για την εξαγορά του εξοπλισμού σε τιμή κατώτερη της αγοραίας αξίας.
3. Η περίοδος της μίσθωσης καλύπτει τουλάχιστον το **90%** της οικονομικής διάρκειας ζωής του περιουσιακού στοιχείου όπως αυτή προκύπτει από τον πίνακα της παραγράφου 4⁶ ακόμη και στην περίπτωση που ο τίτλος δεν μεταβιβάζεται κατά την λήξη της μίσθωσης.
4. Κατά τη σύναψη της σύμβασης της μίσθωσης, η παρούσα αξία των μισθωμάτων ανέρχεται τουλάχιστον στο **90%** της αγοραίας αξίας του περιουσιακού στοιχείου που εκμισθώνεται.
5. Τα περιουσιακά στοιχεία που εκμισθώνονται είναι τέτοιας ειδικής φύσης που μόνον ο μισθωτής δύναται να τα μεταχειριστεί **δίκως να προβεί σε σημαντικές αλλοιώσεις**.

(ε) Επισημάνσεις επί των κριτηρίων για τον χαρακτηρισμό της μίσθωσης ως χρηματοοικονομικής

Το πρώτο κριτήριο φαίνεται να ευθυγραμμίζεται με τις απαιτήσεις του ορισμού της χρηματοδοτικής μίσθωσης, αφού σε αυτές τις συμβάσεις κατά κανόνα προβλέπεται ότι στην λήξη τους θα μεταβιβάζεται η κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου από τον εκμισθωτή, ο οποίος είναι συνήθως μια εταιρεία leasing, έναντι ενός συμβολικού τιμήματος.

Συνεπώς, αν κατά την (προφορική⁷ ή γραπτή) χρηματοοικονομική σύμβαση υπάρχει ο όρος της μεταφοράς της κυριότητας από τον εκμισθωτή προς τον μισθωτή, έναντι συμβολικού τιμήματος, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί της διενέργειας των φορολογικών αποσβέσεων από τον μισθωτή, καθόσον αυτός χρησιμοποιεί το περιουσιακό στοιχείο.

Κατά το δεύτερο κριτήριο, αν η σύμβαση της μίσθωσης περιλαμβάνει όρους συμφέρουσας προσφοράς για την εξαγορά του εξοπλισμού σε τιμή κατώτερη της αγοραίας

6. Πρόκειται για τον πίνακα που περιέχει τους συντελεστές των φορολογικών αποσβέσεων.

7. Κατά την γνώμη μου, η προφορική σύμβαση είναι, υπό μία έννοια, **ασύμβατη** σε αυτές τις περιπτώσεις, δεδομένου ότι αναλόγως και του μεγέθους της αξίας της συμφωνίας, θα πρέπει να υπάρχουν έγγραφες δεσμεύσεις.

αξίας, θα θεωρείται ότι ανήκει στην κατηγορία της χρηματοοικονομικής μίσθωσης. Με λίγα λόγια, αυτό σημαίνει ότι αν για παράδειγμα στη σύμβαση αναγράφεται η αξία των 1.000 ευρώ για την εξαγορά του περιουσιακού στοιχείου, ενώ αποδεδειγμένα στην αγορά, η αξία του είναι μεγαλύτερη, θα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί της διενέργειας των αποσβέσεων από τον μισθωτή.

Ως προς το **τρίτο** κριτήριο, αν η διάρκεια ζωής του παγίου, πχ ενός αυτοκινήτου, είναι 6 χρόνια και 3 μήνες, ήτοι 75 μήνες (με τον συντελεστή 16% του άρθρου 24 του ΚΦΕ: $100\% / 16\% = 6,25$ χρόνια) και η περίοδος μίσθωσης καλύπτει το 90%, δηλαδή είναι πάνω από 5,625 χρόνια, τότε ισχύει και εφαρμόζεται η διάταξη που προβλέπει ότι αποσβέσεις θα διενεργεί ο μισθωτής. Συνεπώς, αν η μίσθωση έχει συμφωνηθεί να είναι πχ 6 χρόνια, ακόμα και εάν τυπικά χαρακτηρίζεται ως μιας άλλης μορφής μακροχρόνιας μίσθωσης, φορολογικώς εντάσσεται στην χρηματοοικονομική μίσθωση και αντιμετωπίζεται ως τέτοια.

Στη συνέχεια, το **τέταρτο** κριτήριο αφορά στην χρονική στιγμή σύναψης της σύμβασης μίσθωσης, εφόσον η **παρούσα αξία** των μισθωμάτων ανέρχεται τουλάχιστον στο 90% της αγοραίας αξίας του περιουσιακού στοιχείου που εκμισθώνεται. Έτσι, εάν η αγοραία αξία του περιουσιακού στοιχείου που μισθώνεται είναι πχ 20.000 ευρώ και η παρούσα αξία των μισθωμάτων⁸ διαμορφώνεται σε ποσό άνω των 18.000 ευρώ ($20.000 \times 90\% = 18.000$), φορολογικώς θα εντάσσεται στην χρηματοοικονομική μίσθωση.

Αξίζει να παρατηρήσουμε ότι στις μακροχρόνιες μισθώσεις αυτοκινήτων (συνήθως 5ετίας), σχεδόν ποτέ δεν προβλέπεται η εξαγορά, κατά την λήξη τους. Στον μεγαλύτερο αριθμό των περιπτώσεων αυτών αναφέρεται η επιστροφή του οχήματος. Άρα, μια τέτοια σύμβαση εξαρχής, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως χρηματοοικονομική, με την επιφύλαξη και των υπολοίπων κριτηρίων. Αντιθέτως, στις συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (*leasing*), πάντα αναφέρεται ο τρόπος εξαγοράς.

Τέλος, το **πέμπτο** κριτήριο είναι αρκετά συγκεκριμένο και αναφέρεται σε ειδικής φύσης περιουσιακά στοιχεία, τα οποία εκμισθώνονται και μόνον ο μισθωτής (χρήστης) δύναται να τα μεταχειριστεί χωρίς να προβεί σε σημαντικές αλλοιώσεις.

(στ) Η χρηματοδοτική μίσθωση κατά τα ΕΛΠ⁹

Σύμφωνα με τα ΕΛΠ, ένα περιουσιακό στοιχείο που περιέρχεται στην οντότητα (η οποία εδώ λειτουργεί με την ιδιότητα του μισθωτή) με χρηματοδοτική μίσθωση, καταχωρίζεται στα λογιστικά αρχεία (βιβλία) ως δικό της στοιχείο. Η αξία που θα αναγνωριστεί, θα ισούται με το κόστος κτήσης που θα είχε προκύψει εάν το περιουσιακό αυτό στοιχείο είχε αγοραστεί από την ίδια. Ταυτοχρόνως, θα πρέπει να παρουσιαστεί στα λογιστικά

8. Βλ. Ν. Σγουρινάκη, «Η χρησιμότητα της ανάλυσης της παρούσας αξίας», Επιχείρηση 11/2015, 1014.

9. Βλέπε και την «ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 4308/2014» από την ΕΛΤΕ.

αρχεία και αντίστοιχη υποχρέωση προς την εκμισθώτρια οντότητα. Αυτή η τελευταία πράξη αποκαλείται «*υποχρέωση χρηματοδοτικής μίσθωσης*».

Παράδειγμα:

Έστω ότι συνάπτεται χρηματοδοτική σύμβαση, με αντισυμβαλλόμενους την οντότητα «ΑΒΓ» (μισθωτής) και την οντότητα «ΧΨΩ» (εκμισθωτής, εταιρεία leasing). Η σύμβαση αφορά το μηχάνημα παραγωγής «Τ». Η αξία του μηχανήματος, αν αγοραζόταν εκτός χρηματοδοτικής σύμβασης, θα ήταν 400.000 ευρώ (χωρίς τον ΦΠΑ, ο οποίος δεν επηρεάζει την συγκεκριμένη επιχειρηματική πράξη).

Η λογιστική εγγραφή που θα γίνει, στα λογιστικά βιβλία (αρχεία) του μισθωτή, σύμφωνα με το νέο Σχέδιο Λογαριασμών των ΕΛΠ, θα είναι:

//

13 Μηχανολογικός εξοπλισμός

13.01 Αξία κτήσης μηχανολογικού εξοπλισμού

13.01.00 Μηχάνημα παραγωγής «Τ» 400.000,00

53 Λοιπές υποχρεώσεις

53.01 Δάνεια από μη συνδεδεμένες οντότητες

53.01.00 Υποχρέωση χρηματοδοτικής μίσθωσης

53.01.00.00 «ΧΨΩ» 400.000,00

Ως η χρηματοδοτική σύμβαση κ.λπ.

//

Από την πλευρά του εκμισθωτή, τα περιουσιακά στοιχεία που εκμισθώνονται σε τρίτους δυνάμει χρηματοδοτικής μίσθωσης εμφανίζονται στα λογιστικά του αρχεία, αρχικώς ως απαιτήσεις με ποσό ίσο με την «*καθαρή επένδυση στη μίσθωση*». Αυτό σημαίνει ότι ο εκμισθωτής, θα επενδύσει κεφάλαια προκειμένου να αποκτήσει το περιουσιακό στοιχείο που εν συνεχεία θα εκμισθώσει με χρηματοδοτική μίσθωση.

Συνεπώς, η απαίτηση λόγω χρηματοδοτικής μίσθωσης που σχηματίζεται, αντιμετωπίζεται ως χορηγηθέν δάνειο προς τον μισθωτή. Ωστόσο εδώ, επειδή πρόκειται για πρωτογενή συναλλαγή με τιμολόγιο, θα έχουμε και την διαχείριση του ΦΠΑ.

Υπό την έννοια αυτή και με την υπόθεση ότι το μηχάνημα «Τ» αποκτάται με πίστωση, η λογιστική εγγραφή που θα γίνει στα λογιστικά βιβλία (αρχεία) της εκμισθώτριας οντότητας, σύμφωνα με το νέο Σχέδιο Λογαριασμών των ΕΛΠ, θα είναι:

//

32 Χορηγηθέντα δάνεια

32.03 Λοιπά χορηγηθέντα δάνεια

32.03.00 Απαίτηση χρηματοδοτικής μίσθωσης

32.03.00.00 «ΑΒΓ»..... 400.000,00

54 Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη

54.02 ΦΠΑ

54.02.02 ΦΠΑ εισροών 92.000,00

50 Προμηθευτές

50.01 Προμηθευτές-μη συνδεδεμένες οντότητες492.000,00

Τιμολόγιο αριθ. για την υλοποίηση σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης

//

Περαιτέρω, σε ό,τι αφορά τον μισθωτή, το εν λόγω πάγιο στοιχείο θα αντιμετωπίζεται όπως και τα αντίστοιχα ιδιόκτητα περιουσιακά στοιχεία. Μεταφέρονται δηλαδή όλοι οι κίνδυνοι και τα οφέλη που προκύπτουν από την κυριότητα ενός παγίου περιουσιακού στοιχείου, από τον εκμισθωτή στο μισθωτή, χωρίς να μεταβιβάζεται ταυτόχρονα και ο τίτλος ιδιοκτησίας. Η υποχρέωση χρηματοδοτικής μίσθωσης θα αντιμετωπίζεται ως δάνειο, ενώ το μίσθωμα θα αντιπροσωπεύει ένα **τοκοχρεολύσιο** και θα διαχωρίζεται σε χρεολύσιο που θα μειώνει το δάνειο, και σε τόκο που θα δικαιολογείται ως **χρηματοοικονομικό έξοδο**.

Κατά την ίδια έννοια, για την εκμισθώτρια οντότητα, το εισπραττόμενο μίσθωμα θα διαχωρίζεται σε χρεολύσιο, το οποίο θα μειώνει το χορηγηθέν δάνειο, και σε τόκο που θα αναγνωρίζεται ως **χρηματοοικονομικό έσοδο**.

Αξίζει να υπογραμμιστεί ότι στις περισσότερες περιπτώσεις των χρηματοδοτικών μισθώσεων και ειδικά σε αυτές που γίνονται μέσω εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης, η αξία του αποκτώμενου παγίου είναι η τιμολογιακή του αξία (που συνήθως είναι η εύλογη αξία) και ισούται με την υποχρέωση προς τον εκμισθωτή κατά τον χρόνο σύναψης της μίσθωσης. Τυχόν πρόσθετες δαπάνες που απαιτούνται για να φέρουν το μισθωμένο πάγιο σε κατάσταση λειτουργίας για τη χρήση που προορίζεται, προσ αυξάνουν το κόστος κτήσης. Ως γενική αρχή πάντως, η αναγνώριση του μισθωμένου στοιχείου από τον μισθωτή γίνεται στη μικρότερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας του στοιχείου και της **παρούσας αξίας** των μελλοντικών μισθωμάτων, προεξοφλούμενων με το επιτόκιο της μίσθωσης.

(Ζ) Παραδείγματα**Αντιμετώπιση της χρηματοδοτικής μίσθωσης από την οντότητα - μισθωτή**

Η επιχείρηση «ΑΒΓ» αποκτά ακίνητο την 1/1/2015, με χρηματοδοτική μίσθωση από την εταιρεία χρηματοδοτικών μισθώσεων «ΧΨΩ». Η αξία του ακινήτου, κατά την κτήση του, ανέρχεται σε 2.000.000 ευρώ. Η σύμβαση θα είναι δεκαετούς διάρκειας. Το ετήσιο μίσθωμα ορίζεται σε 250.000 ευρώ, εκτός από αυτό του 10^{ου} έτους που θα είναι 208.961,80 ευρώ, ενώ συμφωνείται στο τέλος του έτους αυτού να μεταβιβαστεί η κυριότητα του ακινήτου στην «ΑΒΓ». Το επιτόκιο ορίζεται σε 4% (τοκοχρεολυτικώς).

Έξοδα που καταβλήθηκαν κατά την έναρξη, ανέρχονται σε 80.000 ευρώ¹⁰, με κατάθεση σε λογαριασμούς των δικαιούχων, από τον λογαριασμό όψης της «ΑΒΓ».

Κατά την σύνταξη του συμβολαιογραφικού εγγράφου της κτήσης του ακινήτου, ζητήθηκε από τον συμβολαιογράφο να διαχωριστεί η αξία του οικοπέδου από αυτήν του κτίσματος, δεδομένου ότι σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 24 του ΚΦΕ, δεν διενεργούνται φορολογικές αποσβέσεις επί των εδαφικών εκτάσεων. Η αξία του κτίσματος προσδιορίστηκε σε 1.500.000 ευρώ, οπότε η αξία που αναλογεί στο οικόπεδο είναι 500.000 ευρώ. Υπό την έννοια αυτή το ποσό των 80.000 ευρώ που αφορά στα έξοδα, επιμερίζεται σε 60.000 ευρώ (3/4 του 80.000) για το κτίσμα και σε 20.000 ευρώ (1/4 του 80.000) για το οικόπεδο. Η λογιστική εγγραφή που θα διενεργήσει η «ΑΒΓ» κατά την ημερομηνία σύναψης της σύμβασης της χρηματοδοτικής μίσθωσης και παραλαβής του ακινήτου, θα είναι η εξής:

//

10 Γη	
10.01 Μικτή αξία.....	520.000,00
12 Κτίρια-τεχνικά έργα	
12.01 Μικτή αξία.....	1.560.000,00
38 Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	
38.02 Καταθέσεις όψης	80.000,00
53 Λοιπές υποχρεώσεις	
53.01 Δάνεια από μη συνδεδεμένες οντότητες	
53.01.00 Υποχρέωση χρηματοδοτικής μίσθωσης	
53.01.00.00 «ΧΨΩ»	2.000.000,00
Ως η χρηματοδοτική σύμβαση κ.λπ.	

//

10. Τα ποσά αυτά δεν περιέχουν τον ΦΠΑ.

Τα μελλοντικά μισθώματα θα προεξοφληθούν με βάση το επιτόκιο 4% και αφού ευρεθεί η παρούσα αξία τους, συντάσσεται ο παρακάτω πίνακας, στον οποίο εμφανίζονται τόσο η εξόφληση του δανείου, όσο και οι τόκοι, αλλά και το υπόλοιπο της υποχρέωσης προς την εκμισθώτρια οντότητα «ΧΨΩ»:

Σύμβαση Χρηματοδοτικής μίσθωσης: Κεφάλαιο.....2.000.000 ευρώ

Τοκοχρεολυτικώς, με επιτόκιο: 4%

Μέσο ετήσιο επιτόκιο: 2,294809%

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΜΙΣΘΩΜΑ	ΤΟΚΟΙ	ΧΡΕΟΛΥΣΙΟ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΔΑΝΕΙΟΥ
31/12/2015	250.000,00	80.000,00	170.000,00	1.830.000,00
31/12/2016	250.000,00	73.200,00	176.800,00	1.653.200,00
31/12/2017	250.000,00	66.128,00	183.872,00	1.469.328,00
31/12/2018	250.000,00	58.773,12	191.226,88	1.278.101,12
31/12/2019	250.000,00	51.124,04	198.875,96	1.079.225,17
31/12/2020	250.000,00	43.169,01	206.830,99	872.394,18
31/12/2021	250.000,00	34.895,77	215.104,23	657.289,95
31/12/2022	250.000,00	26.291,60	223.708,40	433.581,55
31/12/2023	250.000,00	17.343,26	232.656,74	200.924,80
31/12/2024	208.961,80	8.037,00	200.924,80	0,00
ΣΥΝΟΛΑ	2.458.961,80	458.961,80	2.000.000,00	

Το μέσο ετήσιο επιτόκιο είναι:

$$458.961,80 / 2.000.000,00 = 0,2294809 \times 100 = 22,94809\% / 10 = 2,294809\%$$

Πράγματι, αν οι τόκοι καταβάλλονταν με αυτό το σταθερό επιτόκιο, σε ετήσια βάση, θα ήταν:

$$2.000.000,00 \times 2,294809\% = 45.896,18 \text{ ευρώ}$$

Το ποσό αυτό στη δεκαετία, μας δίνει το σύνολο των τόκων:

$$45.896,18 \times 10 = 458.961,80 \text{ ευρώ}$$

Οι λογιστικές εγγραφές που θα γίνονται σύμφωνα με τα παραπάνω αριθμητικά στοιχεία του πίνακα, στις 31/12, θα είναι:

31/12/2015

65 Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα

65.03 Τόκοι λοιπών δανείων

65.03.00 Τόκοι χρηματοδοτικών μισθώσεων 80.000,00

53 Λοιπές υποχρεώσεις

53.06 Άλλες υποχρεώσεις προς μη συνδεδεμένες οντότητες

53.06.00 Τόκοι χρηματοδοτικών μισθώσεων οφειλόμενοι 80.000,00

Λογιστικοποίηση χρηματοοικονομικού εξόδου που αφορά την σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης με αριθμό...

//

53 Λοιπές υποχρεώσεις

53.01 Δάνεια από μη συνδεδεμένες οντότητες

53.01.00 Υποχρέωση χρηματοδοτικής μίσθωσης

53.01.00.00 «ΧΨΩ» 170.000,00

53.06 Άλλες υποχρεώσεις προς μη συνδεδεμένες οντότητες

53.06.00 Τόκοι χρηματοδοτικών μισθώσεων οφειλόμενοι 80.000,00

54 Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη

54.02 ΦΠΑ

54.02.02 ΦΠΑ εισροών 57.500,00

38 Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

38.02 Καταθέσεις όψης 307.500,00

Εξόφληση 1^{ης} τοκοχρεολυτικής δόσης από σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης, ως Τιμολόγιο της «ΧΨΩ»

//

Σημειώνεται ότι αν η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης είχε συναφθεί σε διαφορετική ημερομηνία εντός του έτους, θα γινόταν κάθε φορά τακτοποίηση των τόκων, σύμφωνα με την αρχή του δεδουλευμένου¹¹.

Τέλος, η οντότητα – μισθωτής θα διενεργήσει και τις φορολογικές αποσβέσεις, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ΚΦΕ¹²:

11. Με την αρχή του δεδουλευμένου, όπως προβλέπεται από τα ΕΛΠ, θα ασχοληθούμε σε επόμενη εφαρμογή.

12. Υπογραμμίζεται ότι υπάρχει διάσταση μεταξύ του ΚΦΕ και των ΕΛΠ, σε σχέση με τον χρόνο έναρξης διενέργειας των αποσβέσεων. Στον ΚΦΕ αναφέρεται ότι η φορολογική απόσβεση του παγίου περιουσιακού στοιχείου αρχίζει από τον επόμενο μήνα εντός του οποίου χρησιμοποιείται ή τίθεται σε λειτουργία (παρ. 6, άρθρο 24, Ν 4272/2013), ενώ τα ΕΛΠ υποστηρίζουν ότι η απόσβεση αρχίζει όταν το περιουσιακό στοιχείο είναι έτοιμο για την χρήση του (παρ. 3, άρθρου 18 Ν 4308/2014).

31/12/2015

66 Αποσβέσεις

66.02 Αποσβέσεις κτιρίων – τεχνικών έργων 62.400,00

12 Κτίρια – τεχνικά έργα

12.02 Σωρευμένες αποσβέσεις κτιρίων – τεχνικών έργων.....62.400,00

Ετήσια φορολογική απόσβεση, βάσει του άρθρου 24 του ΚΦΕ, παρ.2 και 4:**1.560.000,00 x 4% = 62.400,00**

//

Αντιμετώπιση της χρηματοδοτικής μίσθωσης από την οντότητα - εκμισθωτή

Όπως έχουμε ήδη αναλύσει ανωτέρω, ο εκμισθωτής σε μια χρηματοδοτική μίσθωση αναγνωρίζει αρχικώς, απαίτηση κατά του μισθωτή του, δηλαδή θεωρεί ως χορηγηθέν δάνειο το ποσό που αντιστοιχεί στο ύψος της μίσθωσης και το οποίο ισούται με την «καθαρή επένδυση στη μίσθωση». Η «καθαρή επένδυση στη μίσθωση» είναι στην πράξη, και για την πλειοψηφία των περιπτώσεων, το ποσό του κεφαλαίου που επί της ουσίας ο εκμισθωτής «δανείζει» τον μισθωτή¹³. Συνεπώς, σε απόλυτους όρους, η «καθαρή επένδυση στη μίσθωση» είναι η παρούσα αξία των μισθωμάτων της (δανειακής) σύμβασης με το προκύπτον επιτόκιο αυτής, που στην προκειμένη περίπτωση είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο, βάσει του οποίου ανάγονται τα μελλοντικά μισθώματα στην παρούσα τους αξία. Διευκρινίζεται ωστόσο, ότι στους υπολογισμούς δεν περιλαμβάνονται στα μισθώματα τα έξοδα με τα οποία ο εκμισθωτής επιβαρύνει τον μισθωτή. Περαιτέρω, η απαίτηση κατά του μισθωτή αντιμετωπίζεται ως δάνειο, εξοφλούμενο τοκοχρεωλυτικώς. Συνεπώς, το εισπραττόμενο μίσθωμα αντιπροσωπεύει κατά ένα μέρος το χρεολύσιο, δηλαδή το ποσό που μειώνει την απαίτηση και κατά το άλλο μέρος το χρηματοοικονομικό έσοδο, δηλαδή τον τόκο. Στο παράδειγμά μας, η «καθαρή επένδυση στη μίσθωση» είναι το ποσό των 2.000.000 ευρώ, το οποίο όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα της (α) περίπτωσης, μηδενίζεται στη λήξη της σύμβασης της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

//

32 Χορηγηθέντα δάνεια

32.03 Λοιπά χορηγηθέντα δάνεια

32.03.00 Απαίτηση χρηματοδοτικής μίσθωσης

32.03.00.00 «ΑΒΓ» 2.000.000,00

50 Προμηθευτές

50.01 Προμηθευτές-μη συνδεδεμένες οντότητες2.000.000,00

Συμβόλαιο αριθ. για την υλοποίηση σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης

//

13. Βλ. και την «ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 4308/2014» από την ΕΛΤΕ.

38 Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

38.02 Καταθέσεις όψης	307.500,00
32 Χορηγηθέντα δάνεια	
32.03 Λοιπά χορηγηθέντα δάνεια	
32.03.00 Απαίτηση χρηματοδοτικής μίσθωσης	
32.03.00.00 «ΑΒΓ»	170.000,00
72 Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	
72.02 Πιστωτικοί τόκοι δανείων και απαιτήσεων	
72.02.00 Τόκοι χρηματοδοτικών μισθώσεων	80.000,00
54 Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	
54.02 ΦΠΑ	
54.02.02 ΦΠΑ εισροών	57.500,00

Είσπραξη 1^{ης} τοκοχρεολυτικής δόσης από σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης, από «ΑΒΓ», ως Τιμολόγιο...

//

2.3. Λειτουργική μίσθωση (κανονική μίσθωση)**(α) Η επιχείρηση ως μισθωτής**

Λειτουργική μίσθωση είναι η μίσθωση, κατά την οποία ο μισθωτής δεν έχει δικαιοδοσία επί του εκμισθωμένου πράγματος (στην προκειμένη περίπτωση: παγίου στοιχείου), πέραν της λειτουργικής χρήσης του. Συνεπώς, ο μισθωτής του παγίου, βάσει λειτουργικής μίσθωσης, αναγνωρίζει τα μισθώματα **ως έξοδα** στα αποτελέσματά του με τη σταθερή μέθοδο σε όλη τη διάρκεια της μίσθωσης. Ενδέχεται πάντως, σύμφωνα με ρητή αναφορά στον νόμο, να ισχύσει μία άλλη συστηματική μέθοδος, η οποία να είναι περισσότερο αντιπροσωπευτική ως προς την κατανομή του εξόδου των μισθωμάτων στη διάρκεια της μίσθωσης. Για παράδειγμα, είναι πιθανό η επιβάρυνση των μισθωμάτων στα αποτελέσματα, να είναι συνάρτηση του αριθμού των μηνών της χρήσης (ή άλλης μορφής χρονικών περιόδων), με τρόπο που η ετήσια κατανομή του εξόδου του μισθώματος να διαφοροποιείται αναλόγως. Σε κάθε περίπτωση πάντως, ο μισθωτής δεν μετατρέπεται σε κύριο του παγίου στοιχείου, εκτός αν ανατραπούν εντελώς τα δεδομένα και αποκτηθεί το στοιχείο με επαχθή αιτία.

(β) Η επιχείρηση ως εκμισθωτής

Στην περίπτωση της λειτουργικής μίσθωσης, ο ιδιοκτήτης και εκμισθωτής του παγίου παρουσιάζει στον ισολογισμό του τα εκμισθωμένα σε τρίτους πάγια περιουσιακά στοι-

χεία, σύμφωνα με τη φύση καθενός από αυτά. Τα μισθώματα αναγνωρίζονται **ως έσοδα** στα αποτελέσματα με τη σταθερή μέθοδο σε ολόκληρη τη διάρκεια της μίσθωσης.

Ωστόσο και από την πλευρά του, ο εκμισθωτής μπορεί και αυτός, να εφαρμόσει μια άλλη συστηματική μέθοδο, περισσότερο αντιπροσωπευτική, για την κατανομή του εσόδου των μισθωμάτων, στη διάρκεια της μίσθωσης. Αυτό, ασφαλώς συνεπάγεται και την διαφορετική απεικόνιση του εσόδου, ανά λογιστική χρήση.

Τα τιμολόγια μίσθωσης θα καταχωρίζονται κάθε μήνα με χρέωση του λογαριασμού 64.05.01 «*Ενοίκια - μη συνδεδεμένες οντότητες*» των ΕΛΠ και πίστωση του λογαριασμού των υποχρεώσεων για την απόδοση του μισθίου.

2.4. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Ως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, ορίζονται εκτός από τα κάθε είδους διαθέσιμα (ταμειακά, καταθέσεις όψεως και προθεσμίας), κάθε χρηματική τοποθέτηση σε στοιχεία της καθαρής θέσης μιας άλλης οντότητας (μετοχές, συμμετοχικοί τίτλοι κ.λπ.), αλλά και σε διάφορες μορφές χρηματιστηριακών συμβάσεων ή έντοκων τίτλων. Όλα τα παραπάνω χρηματοοικονομικά στοιχεία, αναγνωρίζονται καταρχάς, στο κόστος κτήσης τους. Στη συνέχεια, επιμετρώνται (αποτιμώνται) **στο κόστος κτήσης, μείον τις ζημίες απομείωσης**. Ειδικότερα, τα έντοκα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (ομολογίες, τίτλοι δημοσίου κ.λπ.) επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος¹⁴, με τη χρήση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου¹⁵ ή με τη σταθερή μέθοδο, στην περίπτωση που η μέθοδος του αποσβέσιμου κόστους έχει σημαντική επίπτωση στα ποσά των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Αυτό βέβαια, συνιστά μια γενική διαπίστωση και θα χρειαστεί να διευκρινιστεί από την Φορολογική Διοίκηση, για την προσπάθεια ορθής εφαρμογής, δεδομένου ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις πρέπει να παρουσιάζουν, κατά το δυνατόν, την πραγματική εικόνα των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων της επιχείρησης. Πάντως, κατά ρητή αναφορά στον νόμο, η μέθοδος του αποσβέσιμου κόστους κτήσης χρησιμοποιείται μόνο κατά την επιμέτρηση (αποτίμηση) έντοκων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, δηλαδή όταν μπορεί να αποδειχτεί ότι εμπεριέχουν σημαντικά ποσά τόκων.

Επισημαίνεται ιδιαίτερα ότι τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία υπόκεινται σε **έλεγχο απομείωσης**, όταν υπάρχουν σχετικές ενδείξεις.

Ενδείξεις απομείωσης θεωρείται ότι υπάρχουν όταν:

-
14. Αποσβέσιμο κόστος είναι το ποσό στο οποίο αποτιμάται ένα περιουσιακό στοιχείο, όταν από την αρχική αξία κτήσης αφαιρεθούν οι συσσωρευμένες αποσβέσεις.
 15. Η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου, αναφέρεται στο πραγματικό επιτόκιο προεξόφλησης, στο οποίο ενσωματώνονται και έξοδα, πέραν του ύψους του συμφωνηθέντος τόκου.

(α) υφίστανται προφανείς, σοβαρές χρηματοοικονομικές δυσκολίες του εκδότη ή του υπόχρεου των χρηματοοικονομικών στοιχείων ή
 β) η λογιστική αξία είναι σημαντικά υψηλότερη από την εύλογη αξία αυτών των στοιχείων (όταν η εύλογη αξία υπάρχει) ή
 γ) λόγω δυσμενών εθνικών ή διεθνών συνθηκών, αυξάνεται η πιθανότητα αθέτησης βασικών δεσμεύσεων που απορρέουν από τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία.

Ζημία απομείωσης προκύπτει όταν η λογιστική αξία του στοιχείου είναι μεγαλύτερη από το ποσό που η οντότητα εκτιμά ότι θα ανακτήσει από το στοιχείο αυτό.

Το ποσό που η οντότητα εκτιμά ότι θα ανακτήσει από ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο είναι το μεγαλύτερο από:

α) την παρούσα αξία του ποσού που εκτιμάται ότι θα ληφθεί από το περιουσιακό στοιχείο, υπολογιζόμενη με την χρήση του αρχικού πραγματικού επιτοκίου ή,
 β) την εύλογη αξία του στοιχείου, μειωμένη με το απαιτούμενο κόστος πώλησης.

Γενικώς, πάντως, πρέπει να επισημανθεί, σύμφωνα με την «νέα» φιλοσοφία που διαπνέει τον νόμο, ότι οι όποιες **ζημίες απομείωσης** θα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, με αρνητικό πρόσημο (δηλαδή, ως έξοδα ή ζημίες), εφόσον αυτό αρκούντως δικαιολογείται. Ταυτοχρόνως όμως, θα αναστρέφονται σε **κέρδη**, με θετικό πρόσημο, όταν οι συνθήκες που τις προκάλεσαν δεν υφίστανται πλέον.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι η επιχείρηση παύει να θεωρεί ότι κατέχει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, στις παρακάτω περιπτώσεις:

α) όταν δεν υφίστανται πλέον τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του στοιχείου ή,
 β) όταν μεταβιβάσει όλους ουσιαστικά τους κινδύνους και τα οφέλη που προκύπτουν από την κυριότητα του στοιχείου αυτού.

Κατά την διαπίστωση από την επιχείρηση ότι ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, είναι άνευ αξίας, αναγνωρίζεται ως κέρδος ή ζημιά στα αποτελέσματα, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και του ανταλλάγματος που προκύπτει.

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία παρουσιάζονται στον ισολογισμό ως μη κυκλοφορούντα (πάγια), ή ως κυκλοφορούντα (κυκλοφορούν ενεργητικό), ανάλογα με τις προθέσεις της διοίκησης της επιχείρησης και τον συμβατικό ή κατ' εκτίμηση χρόνο διακανονισμού τους, δηλαδή το χρονικό διάστημα διακράτησής τους (μακροπρόθεσμο ή βραχυπρόθεσμο).

2.5. Επιμέτρηση (αποτίμηση) αποθεμάτων και υπηρεσιών

Τα αποθέματα καταχωρίζονται αρχικώς στο κόστος κτήσης τους. Το κόστος κτήσης των αποθεμάτων περιλαμβάνει και το σύνολο των δαπανών που απαιτούνται για να φθάσουν αυτά στην παρούσα θέση, λειτουργική ετοιμότητα και κατάστασή τους. Η αρχή αυτή είναι από τις βασικές αρχές της Λογιστικής και έχει διαχρονική ισχύ (βλέπε και το Ε.Γ.Λ. Σχέδιο). Περαιτέρω, το κόστος παραγωγής προϊόντος ή υπηρεσίας, προσδιορίζεται με μία από τις γενικά αποδεκτές μεθόδους κοστολόγησης (π.χ. μέθοδος των ισοδύναμων μονάδων, ή της εξατομικευμένης παραγωγής κ.λπ.) και περιλαμβάνει:

- α) το κόστος πρώτων υλών, αναλώσιμων υλικών, άμεσης εργασίας και άλλο κόστος που σχετίζεται άμεσα με το εν λόγω προϊόν ή την υπηρεσία και*
- β) μια εύλογη αναλογία σταθερών και μεταβλητών εξόδων που σχετίζονται έμμεσα με το εν λόγω στοιχείο, στο βαθμό που τα έξοδα αυτά αναφέρονται στην περίοδο παραγωγής.*

Ορθώς, επισημαίνεται στον νόμο ότι τόσο το κόστος διάθεσης (διανομής), όσο και το κόστος διοίκησης **δεν επιβαρύνουν** το κόστος παραγωγής. Το ίδιο ισχύει και για τα χρηματοοικονομικά έξοδα (τόκοι δανείων, χρηματοδοτήσεων). Ωστόσο, κατά παρέκκλιση, εισάγεται για πρώτη φορά στην λογιστική πρακτική, η περίπτωση κατά την οποία, «*όταν απαιτείται σημαντική περίοδος χρόνου για να καταστούν τα αποθέματα έτοιμα για την προοριζόμενη χρήση ή πώλησή τους, το κόστος των αποθεμάτων μπορεί να επιβαρύνεται με τόκους εντόκων υποχρεώσεων, κατά το μέρος που οι τόκοι αυτοί αναλογούν στα εν λόγω αποθέματα και για την προαναφερθείσα περίοδο*». Η άποψή μας είναι πάντως, ότι αυτό απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή, ώστε να μην επιβαρύνεται η τελική τιμή των προϊόντων ή των υπηρεσιών, με κόστη που δεν αναλογούν σε αυτά και εν τέλει να επιβαρύνεται με αυτό το χρηματοοικονομικό κόστος ο τελικός καταναλωτής. Στη συνέχεια, τα αποθέματα επιμετρώνται (αποτιμώνται) στην **κατ' είδος χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας**.

Υπενθυμίζεται ότι αυτό ίσχυε και με τις προηγούμενες διατάξεις τόσο του ΚΒΣ (ΠΔ 186/1992), όσο και του ΚΦΑΣ (Ν 4093/2012), με την διαφορά ότι η σύγκριση του κόστους κτήσης γινόταν με την τρέχουσα τιμή και μετέπειτα με την καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία.

Σε κάθε περίπτωση, το κόστος κτήσης του τελικού αποθέματος:¹⁶

16. Σημειώνεται ότι με τις νέες διατάξεις, η χρήση της μεθόδου «Τελευταίο Εισαχθέν - Πρώτο Εξαχθέν» (LIFO) δεν επιτρέπεται. Η μέθοδος αυτή, εκτός των άλλων, δεν έχει πλέον αποτελεσματικότητα λόγω του περιβάλλοντος του αποπληθωρισμού. Ως γνωστό η LIFO, κατά την εφαρμογή της σε περιόδους πληθωρισμού, είχε το αποτέλεσμα, ότι αποτιμώντας σε χαμηλή τιμή (αρχική, σε πληθωριστική περίοδο), κατέληγε και σε χαμηλή αξία τελικού αποθέματος, άρα σε αυξημένο κόστος πωληθέντων ή παραχθέντων. Αυτό είχε ως συνέπεια την εμφάνιση χαμηλού μικτού κέρδους, το οποίο επηρέαζε αρνητικά το τελικό λογιστικό αποτέλεσμα, έτσι ώστε

α) Προσδιορίζεται, σύμφωνα με τη μέθοδο «Πρώτο Εισαχθέν - Πρώτο Εξαχθέν» (FIFO), δηλαδή την μέθοδο της σειράς εξάντλησης, ή τη μέθοδο του μέσου σταθμικού όρου, ή άλλη αρκούντως τεκμηριωμένη και γενικώς αποδεκτή μέθοδο.

β) Η ίδια μέθοδος χρησιμοποιείται για όλα τα αποθέματα που έχουν παρόμοια φύση και χρήση από την οντότητα. Για αποθέματα με διαφορετική φύση ή χρήση διαφορετικές μέθοδοι μπορεί να δικαιολογούνται.

γ) Το κόστος αποθεμάτων, τα οποία δεν είναι συνήθως αντικαταστατά, καθώς και των αγαθών ή υπηρεσιών που παράγονται και προορίζονται για ειδικά έργα, προσδιορίζεται με τη μέθοδο του εξατομικευμένου κόστους.

Μέσος Σταθμικός Όρος

- Είδος Α: Αρχικό απόθεμα 200 x 5 = 1.000
 - Αγορά 300 x 6 = 1.800
 - Αγορά 500 x 4 = 2.000
 - Αγορά 250 x 7 = 1.750
- 1.250 6.550

$$\text{Μ.Σ.Ο.} = \frac{200 \times 5 + 300 \times 6 + 500 \times 4 + 250 \times 7}{200 + 300 + 500 + 250} = \frac{6.550,00}{1.250} = 5,24 \text{ ευρώ}$$

Αν η καθαρή ρευστοποιήσιμη τιμή είναι 5,50 ευρώ, η αποτίμηση θα γίνει στην χαμηλότερη τιμή μεταξύ αυτής και του ΜΣΟ, ήτοι την: 5,24 ευρώ.

Περαιτέρω, στην απογραφή διαπιστώνεται ότι το απόθεμα του εμπορεύματος Α είναι: 550 μονάδες.

Συνεπώς: Αξία τελικού αποθέματος => 550 x 5,24 = 2.882 ευρώ.

Μέθοδος της σειράς εξάντλησης (F.I.F.O.)

First In First Out = το πρώτο εισερχόμενο είναι και πρώτο εξερχόμενο (ως προς την τιμή εισαγωγής στην αποθήκη).

Έστω ότι στο παραπάνω παράδειγμα, οι μονάδες που εξήχθησαν (πωλήθηκαν) από την αποθήκη είναι 700.

Ως προς την τιμή εισαγωγής τους, εξαντλούνται από την αρχή (200 x 5, 300 x 6 και 200 x 4), συνεπώς το τελικό απόθεμα της απογραφής των 550 μονάδων, έχει απομείνει από:

η διοίκηση της επιχείρησης κατέληξε σε απόφαση διανομής μειωμένων ή και μηδενικών κερδών, καθιστώντας αντιπληθωριστική την συμπεριφορά της.

$$300 \times 4 \text{ και } 250 \times 7 = 2.950,00 \text{ ευρώ}$$

Αυτή είναι η αξία του τελικού αποθέματος, δεδομένου ότι η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι σαφώς μεγαλύτερη.

$$550 \text{ μονάδες} \times 5,50 \text{ ευρώ} = 3.025 \text{ ευρώ}$$

Ακολουθεί ο υπολογισμός του κόστους των πωληθέντων και ο προσδιορισμός του μικτού κέρδους.

Ρητά αναφέρεται στον νόμο ότι στην περίπτωση, κατά την οποία οι αγορές αναλώσιμων υλικών δεν είναι σημαντικές για το μέγεθος της επιχείρησης και της παραγωγής, μπορούν να αντιμετωπίζονται ευθέως, ως έξοδα της περιόδου.

2.6. Ανάλυση των κανόνων επιμέτρησης των αποθεμάτων

Οι κανόνες επιμέτρησης των περιουσιακών στοιχείων μιας οντότητας, που προβλέπονται από τα ΕΛΠ (Ν 4308/2014, άρθρα 18 έως 28), εφαρμόζονται, σύμφωνα με το άρθρο 44 του νόμου, για περιόδους που αρχίζουν μετά την **31/12/2014**. Στο κεφάλαιο αυτό εντάσσονται και οι κανόνες επιμέτρησης των αποθεμάτων. Ως αποθέματα χαρακτηρίζονται εκείνα τα περιουσιακά στοιχεία που η επιχείρηση κατέχει με σκοπό την πώλησή τους, στο πλαίσιο της συνήθους δραστηριότητάς της. Τα περιουσιακά αυτά στοιχεία, ως γνωστό, μπορεί να είναι **εμπορεύματα (διακίνηση και προώθηση προς πώληση χωρίς προηγούμενη επεξεργασία), προϊόντα (προερχόμενα μετά από επεξεργασία υλικών, με προσθήκη του εργατικού κόστους που αναλογεί, αλλά και λοιπών βιομηχανικών εξόδων), διάφορα άλλα υλικά ή εφόδια** που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία και υφίστανται κατά την απογραφή.

Στον νόμο για τα ΕΛΠ δεν προβλέπεται ακριβής χρονική στιγμή για την πραγματοποίηση της απογραφής. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι ο προσδιορισμός της ποσότητας αποθεμάτων της οντότητας, διενεργείται σε κατάλληλο χρόνο που διασφαλίζει την αξιοπιστία των δεδομένων. Ωστόσο, είναι αυτονόητο ότι θα πρέπει η απογραφή να διενεργηθεί και να ολοκληρωθεί, εντός των χρονικών ορίων που προβλέπονται για την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 6 του Ν 4308/2014, όπως ήδη έχει αναφερθεί, η κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της περιόδου ολοκληρώνεται στο συντομότερο χρόνο από:

- α) έξι μήνες από τη λήξη της περιόδου ή
- β) το χρονικό όριο που επιτρέπει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που τίθενται από τη φορολογική ή άλλη νομοθεσία της χώρας.

Συνεπώς, η προθεσμία αυτή είναι καταρχάς η 30/6, με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχει άλλη ειδικότερη διάταξη νόμου που να υποχρεώνει σε διαφορετική προθεσμία την ολοκλήρωση των διαδικασιών σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Έτσι για παράδειγμα, οι ΕΠΕ και οι ΙΚΕ οφείλουν βάσει των νομοθετημάτων που διέπουν τη λειτουργία τους (Ν 3190/1955 και 4072/2012) να καταρτίζουν τις οικονομικές καταστάσεις μέχρι το τέλος του 3^{ου} μήνα από τη λήξη της χρήσης. Επομένως, για αυτές τις μορφές των εταιρειών η προθεσμία είναι η 31/3/2016. Περαιτέρω, για τις ατομικές επιχειρήσεις η προθεσμία για την υποβολή της φορολογικής τους δήλωσης είναι το τέλος του 4^{ου} μήνα από την λήξη της χρήσης. Άρα, για αυτές τις οντότητες η προθεσμία λήγει στις 30/4/2016.

Ακολούθως, ως γνωστό τα αποθέματα αναγνωρίζονται αρχικώς στο κόστος απόκτησής τους. Στη συνέχεια, μετά την αρχική αναγνώριση, τα αποθέματα αποτιμώνται **στην κατ' είδος χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας**.

Το κόστος κτήσης του τελικού αποθέματος θα προσδιορίζεται, σύμφωνα με τη μέθοδο: «*το πρώτο εισερχόμενο είναι και πρώτο εξερχόμενο*», γνωστή ως FIFO (First in, First out), ή με την μέθοδο του *μέσου σταθμικού όρου* (ΜΣΟ, δηλαδή ένας σταθμικός μέσος αριθμητικός), ή με άλλη μέθοδο, η οποία πάντως θα είναι γενικώς αποδεκτή και αρκούντως τεκμηριωμένη. Ρητώς αναφέρεται στον νόμο ότι η επίσης γνωστή μέθοδος: «*το τελευταίο εισερχόμενο είναι το πρώτο εξερχόμενο*» (LIFO, Last in, First out), δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται. Η ίδια μέθοδος (πρέπει να) χρησιμοποιείται για όλα τα αποθέματα που έχουν παρόμοια φύση και χρήση από την επιχείρηση. Για αποθέματα με διαφορετική φύση ή χρήση, δικαιολογείται να εφαρμόζονται διαφορετικές μέθοδοι, χωρίς ασφαλώς να επιβάλλεται σχετική γνωστοποίηση προς την Φορολογική Αρχή.

Επισημαίνεται ότι στο κόστος κτήσης των αποθεμάτων προστίθεται και το σύνολο των δαπανών που απαιτούνται για να φθάσουν αυτά σε κατάλληλη θέση και κατάσταση, προκειμένου να διακινηθούν ή να αξιοποιηθούν σε παραγωγική διαδικασία. Επίσης, στην περίπτωση που απαιτείται σημαντική περίοδος χρόνου για να καταστούν τα αποθέματα έτοιμα για την προοριζόμενη χρήση ή πώλησή τους, ενώ υπάρχει αντίστοιχη χρηματοδότηση προς την οντότητα, το κόστος κτήσης μπορεί να επιβαρύνεται με τους τόκους αυτής της χρηματοδότησης, κατά το μέρος που τα ως άνω χρηματοοικονομικά έξοδα, αναλογούν στα εν λόγω αποθέματα και για την συγκεκριμένη περίοδο. Οίκοθεν νοείται, όπως ανέκαθεν ίσχυε και με το προηγούμενο καθεστώς του ΕΓΛΣ, ότι **τα κόστη διάθεσης (πχ έξοδα διαφήμισης) και διοίκησης (πχ αμοιβές μελών ΔΣ) δεν επιβαρύνουν το κόστος παραγωγής**.

Τέλος, ως καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία, με σκοπό την σύγκρισή της με την αξία κτήσης του αποθέματος, χαρακτηρίζεται η **εκτιμώμενη τιμή διάθεσης** αυτού, με κανονική πορεία της επιχειρηματικής δραστηριότητας, αφού αφαιρεθούν τυχόν έξοδα διάθεσης.

Παράδειγμα επιμέτρησης αποθέματος:

Είδος Α	Διαχειριστική περίοδος: 1/1-31/12/2015
Απόθεμα 1/1/2015.....	100 x 10 = 1.000
Αγορές κατά την διάρκεια της χρήσης:	
1.....	200 x 11 = 2.200
2.....	150 x 12 = 1.800
3.....	300 x 10 = 3.000
4.....	500 x 9 = 4.500
5.....	400 x 11 = 4.400
(Η τελευταία αυτή αγορά επιβαρύνεται με έξοδα 200 ευρώ)	

Κατά την απογραφή της 31/12/2015 ευρέθησαν και καταμετρήθηκαν 180 μονάδες.
Καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία: 11,20 ευρώ ανά μονάδα, με εκτιμώμενα έξοδα διάθεσης 0,30 ευρώ ανά μονάδα. Άρα η προς σύγκριση τιμή είναι **10,90 ευρώ**.

I. Μέθοδος του μέσου σταθμικού όρου (ΜΣΟ):

$$\frac{100 \times 10,00 + 200 \times 11,00 + 150 \times 12,00 + 300 \times 10,00 + 500 \times 9,00 + 400 \times 11,50}{100 + 200 + 150 + 300 + 500 + 400} = 17.100,00 / 1.650 = 10,36 \text{ ευρώ}$$

II. Μέθοδος FIFO:

Με την μέθοδο αυτή η εξάντληση (ως προς τις τιμές) γίνεται από το πρώτο εισερχόμενο, άρα η τελευταία τιμή που μένει είναι η: 11,00 συν έξοδα 0,50 ευρώ = **11,50 ευρώ**.

Επομένως, αν η οντότητα εφαρμόζει τον ΜΣΟ, θα επιμετρήσει τις 180 μονάδες του τελικού αποθέματος με την χαμηλότερη τιμή μεταξύ 10,36 και 10,90 ευρώ:

$$180 \times 10,36 = 1.864,80 \text{ ευρώ}$$

Αντιθέτως, αν εφαρμόζει την FIFO, θα επιμετρήσει τις 180 μονάδες του τελικού αποθέματος με την χαμηλότερη τιμή μεταξύ 11,50 και 10,90 ευρώ:

$$180 \times 10,90 = 1.962,00 \text{ ευρώ}$$

Η αξία του τελικού αποθέματος, ως γνωστό, επηρεάζει το κόστος των πωληθέντων και εν συνεχεία το μικτό κέρδος από τις πωλήσεις.

ISBN: 978-960-562-524-5

15628